

Redacția și Administrația:

Strada Timisorii Nr. 7.

TELEFON

interurban, local și comitatens

Nr. 20.

Adresa telegrafică:

„DRAPELUL“ Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază.

Scrisori nefrancate se refuză.

DRAPELUL

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

APARE:

MARȚI, JOI și SÂMBĂȚĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor., pe 3 luni 3 cor., pe 6 luni 6 cor., pe anul întreg 12 cor.; pentru România și statele uniunii postale: 20 franci pe an.

INSERTIUNILE

se acordă conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

Lugoj, 15/28 Ianuarie 1905.

Punctul culminant al actualei lupte electorale a fost, fără îndoială, lupta între Tisza și Andrassy, cari ambii s'au aruncat asupra mandatului cercului IV al capitalei Budapesta, cerc care este sediul intelectualității și aristocrației maghiare. Lupta a fost foarte anevoioasă și până în ultimul moment cu sorți dubioși de reușită, căci în acest cerc mai puțin prinde presiunea oficială și fraza sforăitoare.

În acest cerc electoral s'au pronunțat 2911 voturi valide și Tisza a reușit cu o majoritate de abea 55 voturi. Și acest rezultat dă signatură situației.

La spatele lui Andrassy se concentrase nu numai aderența disidenței liberale, ci toate partidele opoziționale au dezvoltat cea mai vie agitație în favorul lui Andrassy și contra lui Tisza. Și cum să nu? În aceste două nume culminează soluțiunea situației. Tisza este considerat în anumite cercuri ca omul pe ducă, ear Andrassy ca omul care vine.

Pe noi mai puțin ne atinge lupta aceasta, căci pentru noi, câtă vreme dăinuiește actualul sistem de guvernament, nu înseamnă întreaga luptă altceva, decât o simplă concurență personală între cadrele aceluiași sistem nefast pentru noi și pentru țeară peste tot. Și Tisza și Andrassy, Herbertii maghiari, sunt produsul aceluiași sistem nenorocit politic și n'avem cuvânt a aștepta nici dela unul mai mult decât dela celălalt.

FOIȚA „DRAPELULUI”

CORTESUL

— Schițe —

De Poganello.

== Foiță originală a «Drapelului». ==

IV.

Dacă și-ar lua cineva osteneala să studieze cu deamăruntul cu ce mijloace se obțin mandatele de deputat și ar studia din acest punct de vedere toate mandatele obținute, s'ar îngrozi de nesfârșitul șir de frivolități, cari alcătuiesc, ca părți esențiale, acțiunea electorală. Curățenia armelor de luptă nu o va găsi la nici unul din partidele dietale și nici la partidele, cari tind a ajunge cu orice preț în dietă, cum sunt d. e. socialiștii. Toate consideră ca absolut necesar a ameți masele, a le promite și pune în vedere lucruri, pe cari nici când nu le pot realiza, toate caută a trage unde pot pe sfioră credulitatea și naivitatea maselor.

Aici residă dificultatea principală pentru dezvoltarea maturității politice pentru popoarele Ungariei.

Fără corteși și bine înțeles, fără apucături de corteși, dela cele mai ingenioase începând până la cele mai bădărane, nu lucrează nici un singur

Și totuși s'a ivit în lupta dintre acești doi bărbați un moment, care ne interesează și pe noi, naționalitățile Ungariei.

Când am protestat noi în trecut contra abuzurilor și nedreptăților, ce se comiteau față de noi, totdeauna am advertizat pe concetățenii de naționalitate maghiară să nu aprobe și aplaudeze aceste abuzuri și nedreptăți, căci «mâncând vine apetitul». Ceeace deocamdată comite puterea executivă față de noi, va comite cu timpul și față de Maghiarii, cari nu se dau plainici dezentorilor puterii publice.

Prevederea noastră s'a împlinit. Conte Andrassy pare a resimți aceasta mai bine și numai astfel putem înțelege strigătul seu disperat, «că cece e ertat față de adversarii țerii (adecă: naționalități) nu ar trebui să fie ertat față de opoziția patriotică». Și îndată a mai adăugat contele Andrassy, în presimțul fotoliului ce crede că l'asteaptă, că dacă și-ar ridică în Ungaria naționalitățile capul — Andrassy o spune ceva mai mascat — el ar fi primul, care prin forță ar face ordine.

Enunțiațiunea aceasta a lui Andrassy merită să fie pusă la răboj, căci Andrassy nu este numai fiul tatălui seu și eredele tradiției politice a acestuia, ci este un bărbat de stat de erudițiune rară, care și ca literat politic și-a creat un nume cunoscut și dincolo de frontierele țerii.

Și acest bărbat de stat ne consideră pe noi, cetățenii țerii, cari

partid. În așa măsură a intrat sistemul de corteși în sângele și cugețarea oamenilor, încât în grabă mare nici măcar gândi nu se poate cum ar arată o alegere... fără corteși.

Și să nu creadă cineva, că corteș este numai copistul dela primărie, sau solicitatorul particular, care împănă parcurge stradele cântând cântecul de corteș și vociferând ca eșit din minți.

Aceștia sunt încă cei mai inofenzivi, căci de obicei își dau mai multă importanță decât le revine de fapt. Aceștia sunt de obicei derbedei, cari în zile normale nu înseamnă nimic. Existențe falite, cari în harababura electorală, când toate sunt pe dos, caută să-și deie ifosuri și să marcheze o importanță, care în ultima analiză nu este altceva decât rolul stăvarului, care mână stăva la locul designat de stăpân.

Corteșul se începe în regiuni sociale cu mult mai înalte. Și apucăturile dezastruoase de corteș sunt aici acasă. Și nici chiar presidenții alegerilor, cari ar trebui să fie legalitatea și imparțialitatea personificată, nu se pot emancipa de sub influența apucăturilor de corteși. Ba de multe ori pare îndreptățită bănuiala, că acești presidenți sunt aleși pe sprânceană a nune din punctul de vedere al dibăciei în apucăturile de corteș. Și să nu scăpăm din vedere, că în decursul actului de alegere este concentrată în mâna presidentului toată puterea publică. El dispune de

apartinem altei naționalități decât celei maghiare și cari în virtutea puterii de viață a principiului național nici nu putem — chiar de am voi — aparține altei naționalități, decât celeia de care ne leagă sângele, tradiția și conștiința, zic, acest bărbat ne consideră pe noi ca adversari ai țerii, pentru că reclamăm, ca parte constitutivă a statului, drepturile ce ne revin în urma ființei noastre aici și în urma egalității de drept, care este baza vieții constituționale a țerii.

Contele Andrassy a făcut a nune această enunțiațiune, ca nu cumva să creadă cineva, că el luptând acum așa de grozav pe tema «continuității de drept» ar fi capabil să apere și drepturile popoarelor nemaghiare, căci altele sunt postulatele dreptului față de «opoziția patriotică» și cu totul altele față de «adversarii țerii».

Eră evident, că Tisza nu va lăsa fără răspuns această enunțiațiune a lui Andrassy și de fapt — vorbind Tisza Duminecă la Mișcolț — a profitat de ocaziune ca să zică:

«Întrebarea este de e corect a se proceda față de un partid maghiar tot așa ca și față de un partid nemaghiar. (Tisza va să zică vorbește mai limpede, lăsând la o parte circumscrierile «opoziție patriotică» și «adversarii ai țerii!»). Aceasta poate fi chestiune de apreciere. Din punctul de vedere al dreptului însă, dacă o asemenea hotărîre (= adusă pe cale neregulară) este valabilă față de naționalități, trebuie să fie tot

poliție și armată și ordinul lui este inapelabil. Față de presidentul electoral își perde și ministrul dreptul de a dispune în cazul concret.

Cât de sublimă este chemarea unui asemenea president, atât de înfiorătoare sunt abuzurile. Nu voi să povestesc aici cazul celebru dela Boeșa (1884), când a fost ales Ludovic Tisza față de dl C. Brediceanu, deși acesta are pe partea sa majoritatea indiscutabilă a voturilor pronunțate aveea de alegători vii, ori cazul dela Cehul Silvaniei (1884) când alegătorii d-lui Pop de Băsești au fost reținuți cu putere armată, din rezoane de siguranță publică, de a intra în orașelul unde se ținea alegerea, ori cazul dela Baia de Criș (tot 1884) când presidentul alegerii a spus-o rupt ales dlui P. Truția, candidatului național român, că nu permite să reușească altul, decât candidatul oficial.

Sunt prea cunoscute cazurile aceste. Voi reproduce însă alt caz aici, povestit de un bărbat, care mai bine de douăzeci de ani petrece în Ungaria ca reprezentant al marelui ziar vienez «Neue Freie Presse», ziar amic sistemului politic din Ungaria.

Etă cum descrie dl Singer, intitulul ministrilor maghiari, în «N. F. Presse», (Nr. 13,327 din 1 Oct. 1901), isprăvile presidentului de alegere din cercul electoral al Scalițului, în Slovacime:

«Cercul electoral zace la marginea comitatului și a țerii. Poporul este acolo

așa de valabilă și față de noi (Maghiari)».

Tisza a vorbit deci ceva mai limpede decât antipodul seu, dar tot a lăsat nelămurit, că unde se începe «chestiunea de drept» și unde «chestiunea de apreciere». Noi până acum știam, că o hotărîre — cel puțin în teorie — este sau valabilă sau nevalabilă, fără privire la naționalitatea ori pozițiunea politică a cetățenilor și fără privire la «puncte de vedere».

Andrassy a întors teza, zicând că măsuri coercitive sunt îndreptățite numai față de naționalități, cari sunt adversari țerii, ear Tisza a dires teza zicând, că asta e chestie de apreciere, dar dacă o hotărîre e valabilă față de naționalități, trebuie să fie «din punctul de vedere al dreptului» valabilă și pentru Maghiari. Tisza admite deci și alt punct de vedere la judecarea «valabilității unei hotărîri», decât «punctul de drept», și prin urmare admite discușiune asupra chestiunii de este «corect» a se proceda tot așa față de un partid maghiar, cum se procedează față de partide nemaghiare.

Pe noi nu ne surprinde deosebirea aceasta, căci noi resimțim zi de zi, că față de partidul nostru se procedează altfel, decât cum se procedează față de partidele maghiare. Dar aceasta nu poate fi sub nici un raport chestiune de drept, ci numai abuz. Și zace în firea abuzului că nu cunoaște limite. Zadar nicăură Andrassy în teorie două soiuri de măsuri pentru chestia

profund bigot. Slovaci bravi, cari ascultă numai de preoți. Candidatul partidului evlavios eră dl Vichentie Vaczulek... Poporul doriă pe Vaczulek. Întrebarea eră pusă: Sau în iad sau pe Vaczulek. Comitatul a nominat însă candidat pe dl Timoteiu Fridoczky și prin urmare va avea să meargă dl Fridoczky la dieta din Budapesta. Punctum. Bine, bine, dar cum să se facă treaba aceasta? Va fi cam greu. S'au gândit și resgândit și mult și-au bătut capetele. Ei bine, înainte de toate trebuie căutat un bun president de alegere. Nomina sunt odiosa, hai să-i zicem simplu: Dl President. Acesta a înțeles situația, că trei pătrimi a poporului aparțin partidului lui Vichentie Vaczulek și numai o a patra parte este pentru d-l Timoteiu Fridoczky. A cumpenit toate împrejurările, cele politice, topografice, meteorologice și zise: Va succede treaba, amici, trebuie numai puțin «rozum». Așa se cheamă pe slovaceste: mîntea. Când eră deci aproape ziua alegerii, a eșit însuși dl president, însoțit de vre-o câțiva domni, la fața locului, ca să caute loc potrivit pentru baracele electorale. Locul a fost în curând găsit.

— «Aici să-mi construiți trei barace», zise dl president cătră arhitecți.

— «La ce trei barace? — întrebară notarul și presidentul partidului.

— «Pentru votare!» eră răspunsul laconic al d-lui president.

— «Nu e bine — protestară ambii — sunt doar numai două comișuni pentru votare!».

de drept, una pentru Maghiari și una pentru Nemaghiari, căci abuzul tot abuz rămâne și dacă frunțașii poporului maghiar nu vor pune stavilă abuzului de drept în Ungaria, azi-mâne tot așa va cădea poporul maghiar victimă politică abuzului, cum am căzut deja noi, încât nu ne mai putem afirma voința cetățenească pe nici un teren constituțional.

N'avem cuvânt a ne bucura de învingerea lui Tisza în cercul al IV-lea electoral din Budapesta, cum n'avem cuvânt nici a deplânge căderea lui Andrássy, căci — durere — suntem condamnați a face pe privitorul în luptă ce se poartă pe pielea noastră.

Confiscarea „Poporului român“.

Nr-ul 3 al ziarului „Poporul român“ din Budapesta a fost — precum am anunțat deja — confiscat. Despre această confiscare aflăm în nr-ul 4 al „Poporului român“ următoarele: Judele de instrucție Kállay a ordonat — la porunca procurorului de noapte — confiscarea nr-ului 3 al „Poporului român“ pe motiv, că poezia „Tânguirea Românilui“ scrisă de un țaran din Călnic, Petru Crina Damaschin, cuprinde agitație contra națiunii maghiare. În urma ordinului de confiscare s'a prezentat Sâmbătă după amiază în localul tipografiei și al redacției un concipist dela poliție însoțit de 2 detectivi și au dus la procuratură cele 2000 exemplare din „Poporul român“, ce le-au mai aflat. Ulterior redacția a aflat, că și exemplarele puse pe postă au fost confiscate.

Alegerile dietale.

Joi în 26 Ianuarie a fost ziua primă a alegerilor dietale. În această zi s'au făcut alegeri de deputat în 375 cercuri electorale, în 27 Ianuarie 23 alegeri, în 28 Ian. 4, în 29 Ian. vor avea loc 2, în 30 Ian. 3, în 31 Ian. 6. Restul alegerilor va avea loc în Februarie.

Dintre candidații români naționaliști puțini au reușit. În cercul Sasca-montană a fost ales candidatul român «naționalist» Dr. Aurel Novac, în locul guvernamentalului Petru Vuia. În cercul Ileanda-mare a fost ales Dr. Teodor Mihályi. La Chișineu va fi balotagiu între candidatul naționalist I. Russu-Șirianu și Iuliu Csukay, guvernamental. La

Orăștie a reușit dl Dr. Aurel Vlad etc.

Candidatul naționalist Ioan Pepa, protopopul Buziașului, a căzut în cercul Rittberg. Dr. George Adam a căzut la Becherecul-mic. George Breban a căzut la Ciacova. Dr. Aurel Muntean a căzut la Făget. Dr. Aurel Vlad a căzut la Dobra, având minoritate de 33 voturi față de candidatul guvernamental Ladislau Lázár. Dr. Zosim Chirtop a căzut în cercul Trascăului. Dr. Aurel Cosma a căzut în cercul Oena-Sibiului. Dr. Ioan Șenchea a căzut la Făgăraș. Dr. Alex. Vajda-Voevod a căzut în cercul Ighiu. Dr. Vasile Lucaciu a căzut la Șomeuta-mare și la Nădlac. Dr. Oct. Vasu a căzut la Arpaș. Dr. G. Suciu a căzut la Hațeg. Dr. Iuliu Maniu a căzut la Vințul-de-jos.

Dintre candidații de alte partide (nenationaliste) au reușit să fie aleși, între alții, și următorii: Tisza (Budapesta), Ugron (Șimleu), Khuen-Hedervary (Timișoara), Berzevitz (Budapesta), Carol Eötvös (Nagy-Körös), Coloman Széll, Bela Gränzenstein (Oravița), Em. Jakabffy (Caransebeș), Albert Apponyi (Jászberény), Pahomiu Avramescu (Bocșa), Alexiu Pallyinszky (Lugoj), Petru Mihályi (Șugatag), Ioan Ciocan (Năsăud), Ferd. Szederkényi (Eger), George Szerb (Zorlent), conte Eugen Zichy (Alba-regală), Bela Barabás (Vaj), Iosif Vász (Budapesta), Sig. Nemes (Făget), Francisc Kocsák (Czegléd), Gabriel Daniel (Oláh-falu), Zoltan Papp (Tiszalök), ministrul Alex. Nagy (Budapesta), Bela Kubik, Lengyel Zoltan, Paul Nesi, Lud. Olaj, Geza Polonyi, Coloman Thaly, Des. Bányi (Pápa), Ioan Hoci (Kecskemét), br. Ivor Kass, Stefan Rakovszky, Ign. Daranyi, min. Ladislau Lukács, Coloman Mikszáth (Făgăraș), min. Bela Tallian (Seghedin), Des. Perzel, Nicolae Șerban (Arpaș) etc.

Implacabilul șovinist Bekas Gustav, guvernamental, a căzut la Sepsi-Sz. György față de băntfystul Bene Imre.

În cercul IX—X al Budapestei va fi balotagiu între min. Pász și opoziționalul Aladar Ballagi, cari au intrunit voturi egale, fiecare 1952 voturi.

Când scriem aceste știri nu avem încă un tablou complet asupra rezultatelor alegerilor din primele două zile.

Nota generală pare a fi, că alegerile au fost cu mult mai liniștite decât cum păreau a fi, după alarmul dat de foile șoviniste. Tisza, așa se vede, s'a ferit a face alegeri după receta lui Bánffy, numai așa se poate explica, că în multe cercuri au reușit opoziționali declarați unanim. Aparatul oficial nu le-a pus contracandidați, ca pe timpul lui Bánffy.

Nu mai așa se poate explica că au

Până aici povestirea d-lui Sigmund Singer.

Ei bine, faptul că se poate întâmpla așa ceva, vorbește mai elocvent decât tomuri de comentarii. Și ce credeți că s'a întâmplat după ce a eșit acest caz la iveală?! A ris lumea cu haz de apucătura ingenioasă a presidentului, ear dl Coloman Mikszáth, humorist maghiar de bun nume și deputat guvernamental, a scris o schiță hazlie despre această alegere, încât mulți preșidenți de alegere vor invidia pe colegul dela Scalitz pentru laurii ce i-a câștigat...

În fața unor asemenea apucături și tertipuri dispare jurnalistul Victor Pichler, care dornic de mandat și cunoscând slăbiciunea poporului maghiar pentru farmecul numelui lui Kossuth, a avut cutezanța să povestească alegătorilor sei, că el a închis ochii lui Kossuth și că acesta a zis cătră el cu limbă de moarte: Pichler, Pichler, grijește de Ungaria mea!

Bine înțeles, alegătorii s'au scaldat în lacrimi ascultând ultima solie a sfântului dela Torino, fără de a-și da seamă că Pichler n'a dat nici când față cu Kossuth.

Numele Kossuth și anul «48» are un farmec deosebit pentru sufletul poporului maghiar. Sublinierea «48»-ului nu-și greșește efectul. Chiar Tisza a prezentat deunăzi dualismul ca o «amplificare» a «48»-ului. (Folosesc cuvântul «amplificare» netendențios!).

Nu mai făimosul demagog Ludovic

reștit toți «Zoltanii», despre cari eră vorba că-i va extermina din dietă.

Nu mai candidații naționaliștilor par a fi împincați piedeci mari din partea aparatului oficial. Detalii cunoaștem numai din cercul Făgetului, unde au dezvoltat solgăbirăii și notarii un zel din cale afară mare pentru a scoate deputat pe dl Zsiga Nemes, pe care acum doi ani l-au combătut atât de vehement. În cercul Dobra iarăși pare a fi fost presiunea oficială din cale afară mare. De sigur tot așa a fost și în celelalte cercuri unde s'au prezentat candidați români cu program naționalist. Detalii ne lipsese.

Opoziția maghiară a eșit întărită din luptă, numărându-se acum și disidenții «liberali» la opoziție. Până acum se cam țin în cumpănă deputații opoziționali cu cei guvernamentali, încât dacă va și avea Tisza majoritatea în dieta nouă, nu va fi așa însemnată cum a avut la timpul seu Széll și Bánffy. Caracteristic este, că mai mulți oameni de frunte din partidul guvernamental au rămas fără mandate. Așa au rămas fără mandat Alexandru și Lorant Hegedüs, Aurel Minich, Arthur Paulitsch (căzut în 2 cercuri), George Szeczeimry, Francisc Hellai, Armin Neumann, Paul Mandel, și alții. Ministrul Hieronymi a căzut la Sătmar.

Despre soartea candidaților naționaliști ai Slovacilor și Sârbiilor nu știm încă nimic precis, pentru că nu cunoaștem lista oficială a acestora. De altfel nici în lista candidaților oficiali ai «conferenței electorale» dela Sibiu nu suntem pe deplin în clar, căci atâtea modificări s'au făcut în momentul ultim, încât nu știm precis, cari modificări s'au făcut cu consensul comitetului executiv și cari s'au improvisat numai de cei interesați.

Până acum avem cunoștință numai despre reușita următorilor candidați români naționaliști:

Dr. Ioan Suciu la Boroșineu cu 1200 voturi contra 525 voturi obținute de Ludovic Solymossy.

Dr. Aurel Vlad la Orăștie cu majoritate de 70 voturi contra lui Ladislau Vörös.

Dr. Teodor Mihályi la Ileanda-mare cu 805 voturi contra lui Béla Simo, care a obținut 593 voturi.

Dr. Aurel Novac la Sasca.

Dr. Ștefan C. Pop la Șiria.

Vasile Damian la Baia de Criș.

Se mai anunță alegerea naționalistului slovac:

Milan Hodja la Kuplin.

Despre naționaliștii Sârbi n'avem știri de reușită.

Csatár a pățit-o rău la Csongrád cu «48»-ul. Un corteș guvernamental l-a dat de gol.

Csatár — despre care tot dl Singer ne spune, că în preajma alegerilor, ca să se dovedească de dreptedincios, lunecă pe genunchi în ziua mare spre a se închina sfintei cruci — venise la Csongrád să candideze ca «48»-ist. În discursul seu zise:

«Concetățeni, sunt «48»-ist cu trup și suflet, principiul meu este 48, marcașurilor mele este 48, în buzunar n'am decât 48 florini...»

Atunci îl intrerupse corteșul guvernamental cu întrebarea:

— «Unde rămâne 1800?!»

Csatár simțise spanacul și fără de a-și mai sfârși discursul a plecat la gară zicând: Aici n'am ce căută!

Ei bine, dar toate aceste — fie cât de caracteristice pentru rolul corteșului — sunt gâscării față de tipul dela Scalitz!

În gândul senin, din care s'a zămislit idealul constituționalismului parlamentar, a fost considerat votul ca cel mai sfânt drept al cetățeanului și a violat acest drept eră sacrilegiu.

Gândul a fost senin, dar altfel s'a sfetit! Și dacă a mai rămas un germone din idealul sfânt în sufletul popoarelor, apoi în Ungaria l-a distrus: Corteșul!

Balotagiu va fi la Chișineu între dl Ioan Russu-Șirianu și guvernamentalul Csukay.

Au mai reușit următorii Români guvernamentali:

George Szerb la Zorlentii mari.

Dr. Pahomiu Avramescu la Bocșa.

Ioan Ciocan la Năsăud.

Petru Mihályi la Șugatag.

Nicolae Bonția la Trăscău.

Dimitrie Dragonescu la Recaș.

Dr. Nicolae Șerban la Arpaș.

Ioan Buleanu la Beiuș.

George Szombaty la Iosășel.

Revoluție în Rusia.

Se pareă, că spiritele s'au mai liniștit în Rusia. Cel puțin Luni nu s'au mai întâmplat măceluri așa de înfiorătoare, ca în funesta zi de Duminecă 22 Ianuarie n. Dar puvoiu odată pornit, cu greu îl mai poți opri în calea lui. Focul revoluțiunii a pătruns deja și în provincie.

Evenimentele din Petersburg.

Țarul nu are de gând să implinească dorințele muncitorilor, cari sunt identice cu ale poporului rus. Autocratul Domnitor a numit guvernator general în Petersburg cu putere de dictator pe ferosul general Trepow, devenit vestit suprimând cu cnuta cazacilor mișcarea liberală a studenților din Moscva.

Prima faptă a noului guvernator a fost să îngroape în secret, noaptea, victimele revoluțiunii din 22 Ianuarie. Rudeniile și prietiniile celor uciși au ajuns în mare desperare, când a doua zi n'au mai aflat cadavrele iubiților.

S'au făcut în Petersburg arestări numeroase. A fost arestat și renumitul scriitor Maxim Gorki, care încă se pusese în fruntea mișcării liberatoare.

În noaptea de Luni spre Marți muncitorii din Petersburg au spart mulțime de ferestri și au avut dese ciocniri cu armata. Sânge însă de astădată n'a curs.

Agitația poporului contra armatei e enormă. Poporul rus strigă soldaților: Fratricizi! Nemernici! Contra oamenilor nearmați puteți fi curajoși — dar să apărați Port-Arthur-ul n'ați putut.

Advocații din Petersburg și canceliștii lor au ținut o adunare, în care au protestat contra sistemului de guvernare și au hotărât să nu mai meargă înaintea judecătorilor ca apărători în procese, și să adune bani pentru sprijinirea propagandei muncitorilor.

Toate școlile superioare din Petersburg au fost închise. Studenții nu vreau să continue studiile, până nu se va schimba situația politică.

Spitalele sunt pline de răniți. Scene înfiorătoare se petrec acolo.

Directorii și proprietarii jurnalelor au predat o petiție ministerului de interne Swiatopolk-Mirsky, cerând libertatea de a publica și debata în jurnale toate evenimentele vieții sociale, și cerând convocarea adunării naționale (Zemsky Sobor), la care să ia parte toate clasele populațiunii.

Ministrul a răspuns, că mai întâiu trebuie continuat războiul cu Iaponia până la deplina victorie a Rusiei și numai după aceea va fi timp pentru reforme interioare. Va să zică petiția a rămas fără rezultat.

Magistratul orașului Petersburg a înecuițat suma de 25.000 ruble pentru familiile celor uciși.

Mișcarea revoluționară în provincie.

Marți s'a început și la Moscva greva muncitorilor. Până acum 30.000 muncitori au sistat lucrul. Aici a sosit și preotul Gapon, conducătorul muncitorilor.

În orașele Wilna și Kowno toți muncitorii s'au pus în grevă. Asemenea și în alte orașe. În multe locuri au avut loc ciocniri sângeroase cu poliția.

La gara din Tuklum a avut loc în 26 Ian. o ciocnire între soldați și muncitori. Trei-zeci oameni au fost uciși, 2 soldați și un căpitan de poliție au fost grav răniți.

În Radow muncitorii și rezerviștii s'au luat la luptă cu gendarmi și poliști. **Trei ofițeri, vre-o 50 soldați și 100 muncitori au căzut morți.** Ofițerii tăiau cu sabia, fără cruțare, pe muncitorii răniți de gloanțe. Mulțimea a folosit în luptă, afară de druzi de fer și revolvere, chiar dinamită; multe edificii au fost ruinate prin dinamită.

20.000 muncitori au plecat Marți la Țarsoje-Selo, ca să se întâlnească cu Țarul. La Kolpino s'au întâlnit cu o trupă de soldați. Muncitorii nevoind să se rentoarcă, soldații au dat mai multe salve. Mulțime de morți și răniți a căzut scaldată în sânge. Muncitorii au luat-o la fugă îngrozită. Armata a pușcat mai departe asupra lor și i-a respins departe. La Kolpino a fost o adevărată baie de sânge. Numărul morților și răniților nu e încă constatat.

Se așteaptă în fiecare moment izbucnirea revoluției în Polonia-rusească. Se susține, că Polonii dispun de un fond de 3 milioane dolari spre scopuri revoluționare.

În Reval și în Saratow a izbucnit în 25 Ianuarie greva generală a muncitorilor.

Convocare.

Domnii membrii ai casinei române din Bozovicu sunt prin aceasta convocati la **adunarea generală ordinară**, ce se va ține la **30 Ianuarie 1905 st. nou p. m.** la 6 oare în localitatea Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Raportul comitetului.
2. Raportul casarului și bibliotecarului.
3. Darea absolutului.
4. Alegerea biroului și comitetului.
5. Eventuale propuneri.
6. Închiderea adunării.

Bozovicu, 12 Ianuarie 1905.

Ioan Brânzei, secretar. Iuliu Novac, președinte.

Informațiuni.

Serata de astăseară a tinerimei române va fi foarte interesantă, plăcută și instructivă. Sperăm, că serata va fi mult mai bine cercetată, ca până acum.

Fiul împăratului Wilhelm... greu bolnav. Fridric Eitel, fiul mai tânăr al împăratului Wilhelm s'a bolnăvit de aprindere de plumâni. Prințul e de 22 ani. Din cauza boalei prințului Eitel Fridric, principele Ferdinand al Bulgariei și-a întrerupt deocamdată călătoria ce avea să o facă la Berlin și s'a oprit la Ruttka.

Vărsare de sânge și terorism la alegeri. Alegerile de Joi au fost bogate în turburări, vărsări de sânge și alte scene condamnabile. În Valkócz (cercul electoral Aranyos - Maroth) a avut loc în noaptea premergătoare alegerii ciocniri sângeroase cu gendarmii. Unui gendarm i-au spart capul așa de rău, încât a doua zi a murit. Alt gendarm a fost grav rănit. Zece alegători au fost arestați. În cercul Privigye mai mulți alegători au fost răniți de moarte. La Kecske-mét un cortez guvernamental a fost împușcat. La Borsec (Ardeal) opoziționalii au aprins scâlzile; edificiul a ars serum.

Biblioteca Academiei române s'a sporit în cursul anului trecut cu 5463 volume și broșuri, 2802 numeri din reviste române, 1560 numeri din reviste străine, 58 atlase și harte, 72 stampe și portrete, 391 volume manuscrise, 3568 documente, 226 fotografii, 1 album, 82 foi volante și 4 note muzicale.

Curtea cu jurați. Pe pătrarul prim al anului 1905 s'au sorțit pe lângă tribunalul reg. din Lugoj următorii jurați: Ordinari: Rudolf Glausz, Dr. Rudolf Handler (Lugoj), Iacob Spitzer (Cladova), Arpad Sera (Lugoj), Alex. Tergovitz (Bocșa-r.), Ioan Frits (Domășnia), Dr. Geza Herglotz (Heren-dești), Dr. Isidor Pop (Lugoj), Bruno Wollmann (Ohaba-sărb.), Samuel Deu-

tsch (Lugoj), Coloman Biber (Cuptoare-Secul), Anton Kormos (Balint), Ricard Szabady (Recița), Eugen Langer (Lugoj), Miksa Gross (Recița), Dr. Sigism. Szántó (Lugoj), Simeon Jivoinovici (Bocșa-mont.), Enric Schmand (Bodofalva), Holzschwandner Jenő (Cuptoare-Secul), Isor Hantos, Arpad Gyika (Lugoj), Bela Blazsuty (Bocșa-mont.), Dr. Gáll János (Făget), Wiegand Jenő (Recița), Balint Bacso (Făget), Wilhelm Mittag (Királykegye), Atila Parnay (Lugoj), Rosenberg József (Valeapai), Fer. Korek (Recița-mont.), Dr. Fedor Teimer (Bocșa-mont.). Suplenți: Armin Villányi, Arthur Deutsch, Alfred Klein, Geza Androny, Sig. Schieszler, Adolf Reiner, Ede Tauszig, Nicolae Proștean, Hermann Mózes, Mihail Almássy (toți din Lugoj).

Măestrii români din Lugoj arangează cu concursul «Reuniunii române de cântări» petrecere dansantă Sâmbătă în 18 Februarie 1905 în sala otelului «Concordia». Începutul la orele 8 sara. Prețul de intrare: 3 coroane de familie și 1 cor. de persoană. Venitul e destinat pentru scopuri filantropice. Oferte marinimoase se primesc cu mulțămintă și se vor cuită pe cale publicistică. Între dansuri va cântă Reuniunea română de cântări mai multe piese. În pauză o declamațiune.

Școalele maghiare din România. Guvernul maghiar sprijinește mult pe Maghiarii emigrați în România, ca să-și câștige pâinea de toate zilele. Între altele guvernul Tisza subvenționează cu 5000 florini pe Poliány Zoltan, care editează ziarul săptămânal «Bukaresti Magyar Ujság». Guvernul maghiar susține în România, afară de preoți și biserică, vre-o 15 școale maghiare (9 rom.-catolice și 6 calvine). Acum, când se fac la noi în Ungaria alegeri, guvernul maghiar — având pe semne mare trebuință de bani la alegeri — n'a trimis nimic școalelor maghiare din România. Învățătorii maghiari din România nu și-au primit salariile și au ajuns în mare mizerie. Se svonește, că învățătorii vor da în judecată pentru salarii pe episcopul Hornstein din București, sub al cărui patronat stau școalele rom. cat. maghiare din România.

Vremea în februarie. În zilele de 26—31 Ianuarie 1905 timpul este domol și moros. Temperatura e supra-normală. Zăpadă cade în abundență. În Februarie vremea e schimbăcioasă. Primele zile sunt moroase, temperatura e normală, apoi se coboară sub cea mijlocie și rămâne aci până la 23 Februarie. Vremea în acest timp e rece și moroasă. În ultima săptămână a lunii se urcă de nou temperatura, vremea devine ploioasă. 1—7 Februarie: Vremea moroasă continuă, temperatura e parte normală, parte sub-mijlocie; zăpadă cade multă. 8—15 Februarie: temperatura se coboară încetul cu încetul și la urmă stă mult timp sub temperatura normală; zăpadă cade multă; vremea e rece și schimbăcioasă. 16—23 Febr. vremea rămâne rece și închisă; se face ger mare; temperatura e foarte scăzută; zăpadă cade pe multe locuri. 24—28 Februarie: temperatura se urcă încetul cu încetul și devine normală, vremea devine blândă, moroasă și foarte ploioasă, ici-colea zăpadă.

Noua lege militară. Ziarul «Grazer Tagespost» e în poziție a ști, că în noua lege militară, care e deja gata, se cuprind și următoarele dispozițiuni: În mod excepțional pot fi reținuți la serviciu activ peste timpul prescris și rezerviștii anului al doilea, nu numai cei ai anului prim. O altă dispozițiune e prelungirea timpului deprinderii de arme dela 13 zile la 3 săptămâni. Transpunerea în rezervă a soldaților, cari și-au împlinit serviciul militar, nu se va întâmpla la 31 Decembrie, ci la 31 Martie a anului următor. Numărul suboficierilor, cari servesc în armată peste timpul prescris (așa numiții zupași), va fi urcat dela 16.138, câți sunt acum, la 31.000 și acești zupași vor fi mai bine remunerați ca până acum.

Frig mare. E interesant, că Duminecă în 22 Ianuarie n. a fost în Ungaria frig mai mare, decât ori și unde

în Europa. Temperatura a scăzut în unele locuri până la 26 grade sub zero. Mai cald a fost la Fiume, 6 grade sub zero. În Rusia a fost frigul numai de 17 grade. În Suedia și Norvegia 20 grade. În Anghia 5 grade. În Italia abia 2 grade sub zero.

Marconi logodit. Inventatorul telegrafiei fără sârmă, Marconi, s'a logodit cu principesa Giacinta Ruspoli, o fată foarte frumoasă, în etate de 22 ani.

Porumb pentru țărani lipsiți. Cetim în «Gaz. Trans.»: Un grup de proprietari români din Macedonia au comunicat guvernului român, că au în rezervă 2000 vagoane porumb, pe care îl ofer țărănilor lipsiți din România cu prețul de 1408 lei vagonul. Guvernul român va primi ofertul Românilor macedonenii.

Războiul ruso-iaponez. De pe câmpul de războiu puține știri. Luni s'au dat mai multe lupte de avantposturi în Manguiria. La Chancheng o trupă iaponeză a bătut o trupă rusă, cauzându-i pierderi de peste 20 morți și răniți și jefuind dela Ruși mai mulți cai și arme. — Ziarul «Globe» din Londra anunță din izvor foarte bine informat, că între trupele din Mukden a izbucnit revoltă din cauza suferințelor, ca lipsa de hrană suficientă, imbrăcăminte mizerabilă etc. Autoritățile rusești țin totul în secret. — Iaponezii au secustrat vaporul ungar «Burma» care ducea cărbuni de contrabandă la Wladivostok.

Preotul Gapon, conducătorul muncitorilor revoluționari din Petersburg, zace grav rănit într'un spital din Petersburg. După însănătoșare el va fi citat înaintea tribunalului militar pentru ațitare la revoluție și probabil va fi condamnat la moarte. S'a constatat, că preotul Gapon este de origine rutenă.

Sinucidere pentru 20 coroane. O femeie română din Curtici Petra Morodan a fost pedepsită cu 20 cor. din partea judecătoriei cercuale din Arad, pentru vătămare de onoare. Condamnata s'a rușinat așa de tare pentru pedeapsa neînsemnată, încât s'a suit în podul casei și s'a spânzurat.

Emigrare la America. Săptămâna trecută au sosit din Fiume la New-York 1219 emigranți ungari, din Brema 401 emigranți ungari, din Hamburg 846 emigranți u., pe naia olandeză «Staten-dam» 353 emigranți u., pe naia franceză «La Touraine» 127 emigranți din Ungaria: cu totul 2946 cetățeni ungari au sosit săptămâna trecută la New-York. Dintre aceștia s'au așezat în statul New-York 150 Maghiari, 168 Slovaci, 2 Români, 42 Croați și 32 Șvabi. În Pensilvania au călătorit 222 Maghiari, 539 Slovaci, 20 Români, 26 Croați, 161 Șvabi. În statul Ohio au călătorit 217 Maghiari, 371 Slovaci, 86 Români, 213 Șvabi și 35 Croați. În Statul New-Yersey au călătorit 56 Maghiari, 230 Slovaci, 62 Croați, 88 Șvabi și 6 Români. Mulți au mers și în celelalte state.

4 espețe deodată. Prințul Carneval a fost anul acesta foarte darnic față de economul Stefan Nyavaja din Czepléd. Acest fericit tată și-a măritat o fată și și-a însurat 3 feciori în o singură zi: în 21 Ianuarie.

Mulțămintă publică.

Cu ocaziunea concertului arangeat de tinerimea română din Sasca-m. în preșeara Anului-Nou, au binevoit a suprasolvi următorii dni: Dr. Vasile Meșter 4 cor. 80 bani, Ioan Murgu 4 cor., dna Teresia Mika 3 cor. 40 bani, Dr. G. Orban 2 cor. 20 bani, Carol Alexandrovici 2 cor. 20 bani, Ioan Lang 2 cor. 20 bani, Iustin Chirilă 1 cor. 60 bani, Mihaiu Lang 1 cor. 20 bani, Nicolae Mircea 1 cor. 20 bani, Gheorghe Nádasky 1 cor. 20 bani, lăncu Vițianu 1 cor. 20 bani, Dr. Alexandru Coca 1 cor. 20 bani, Nestor Popovici 1 cor. 20 bani, Ilie Grosșian 1 cor. 20 bani, Gheorghe Sporea 1 cor., Ioan Munteanu 1 cor., Pavel Vițianu 1 cor., Dr. Béla Odor 80 bani, Carol Fischer 80 bani, Edmund Halter 60 bani, Carol Lang 50 bani, Stefan Gyurits 40 bani, Ioan Fogl 40

bani, Frid. Jancek 40 bani, Emanuil Bărbaș 20 bani, Ioan Buda 20 bani, N. Ghina 20 bani, N. Urbán 20 bani, Ioan Croitor 20 bani, Antonie Sporea 20 bani, Const. Dăneț 20 bani, Béla Fischer 20 bani, Dumitru Crăinicăan 20 bani.

Venitul curat s'a alăturat la fondul steagurilor bisericesti.

Primească st. donatori mulțămitele noastre cele mai călduroase.

S a s c a - m., 16 Ian. n. 1905.

COMITETUL.

Alegerile dietale.

Până acum sunt cunoscute alegerile din 345 cercuri. Au reușit:

Kossuthiști	144
Disidenți	23
Poporali	20
Bánffyști	11
Fără partid	8
La oaltă	206 opoziționali.
Liberali	133
Naționaliști români	6.

Până acum deci înfrângerea lui Tisza e perfectă. Partidul liberal a rămas în minoritate. Se svonește, că Tisza în curând își va da demisiunea.

Cursul pieței Lugoj.

Marfa	greutate	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	18	40
» de mijloc	85	18	—
Săcară prima calitate	80	14	20
» de mijloc	75	13	60
Orz prima calitate	80	13	80
» de mijloc	75	13	—
Ovăs prima calitate	45	12	80
» de mijloc	40	12	20
Cucuruz prima calitate	85	16	60
» de mijloc	85	16	40
» nou	10	—	—
Făină 0.	75	31	20
» prima	72	30	40
» albă	70	29	60
» brună	68	28	80
Orez	1	34	—
Gris	80	—	—
Arpăcaș	70	38	—
Mazăre	90	44	—
Lințe	85	48	—
Fasole	80	30	—
Mălaiu mărunț	70	34	—
Cartofi	—	10	—
Fân prima calitate	—	9	—
» de mijloc	—	8	—
Paie	—	2	—
Stejar	—	5	—
Cărbuni de peatră	—	5	50
» de Petroșeni	—	4	—
Oloiu de rapită	—	96	—
Lumini de stearină	—	1	44
» topite	—	—	50
Săpun	—	80	—
Carne de vită I. calitate	—	1	12
» II.	—	—	04
Unsoare de porc	—	1	52
Sămânță de chimin	—	1	12
Sare, bucăți	—	22	—
Zăhar	—	87	—
Vin	—	80	—
Spirit I.	—	15	—
» II.	—	14	—

MAI NOU

și mai

INTERESANT!

Cu prima Februarie a. c. voui edă **prețul curent** și în limba română. Fiind însă foarte bogat, cine voește a-l primi gratis este rugat să se adreseze până în 31 Ianuarie la subsemnata firmă, căci voiesc a mă orienta în câte mii de exemplare să-l tipăresc.

Cu distinsă stimă,

Importațiune de cafea, teă și fructe de sud.

Romulus Pascu, Fiume.

Nr. 12 (8—4)

„AGRICOLA“

Bancă de credit ca societate pe acțiuni.

Convocare

la

I-a Adunare generală ordinară

care se va țineă

în Lugoj la 12 Februarie st. n. 1905 la 11 ore a. m. în localul institutului.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere în legătură cu prezentarea bilanțului pro 1904.
2. Distribuirea profitului curat.
3. Eventuale propuneri.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere.
5. Exmiterea a doi membri pentru verificarea protocolului adunării generale.

Lugoj, în 25 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

Nr. 17 (1—1)

ACTIVA

	C.	b.
Cassa	5873	93
Împrumuturi cambiale	245835	89
Cambii cu acop. hipot.	139760	—
Împrumuturi hipot.	93667	—
Mobiliar	1690	79
Interese restante	722	32
Int. de reescompt anticip.	1478	09
Debitorii	2447	32
Acții nevârsate	57084	49
	548559	83

Bilanț

	C.	b.
Capital social	200000	—
Depuneri	142689	49
Interese anticipate	5025	36
Cambii reescomptate	188290	—
Contrib. pentru depun.	396	60
Depozite	2076	28
Profit curat	10082	10
	548559	83

PASSIVA

EȘIRI

	C.	b.
Interese după depuneri	7785	99
Interese după reescompt	6991	86
Inventar 10%	51	56
Contribuțiune după depuneri	778	60
Salare și bani de cortel	3942	12
Chiria	500	—
Profit curat	10082	10
	30132	23

Contul profit și pierderi.

	C.	b.
Diverse venituri	1539	94
Spese de fondare	—	—
Interese după cuote	376	90
Interese după cambii	24219	70
Interese după împrumuturi hipot.	3995	69
	30132	23

VENITE

Lugoj, în 31-lea Decembrie 1904.

Aurel Oraincesou m. p.
contabil.

Vasile Petroviol m. p.
director presid.

Francisc Hoban m. p.
cassar.

Ioan Ioanoviol m. p.

Eutimiu Barbulescu m. p.

Dr. Pachomie Avramesou m. p.

Isidor Chiritia m. p.

Alex. Muresan m. p.

Stefan Carabas m. p.

Confrontându-se cu registrele principale și auxiliare, s'au aflat exacte.

Comisiunea supraveghetoare:

Vasile Juroa m. p.

Ioan Iorga m. p.

Tralan P. Ráoz m. p.

George Ourlao m. p.

„Săcana“ asociațiune de păstrare și anticipațiune în Sacul.

Convocare.

Domnii cvotiști ai asociațiunii de păstrare și anticipațiune „SĂCANA“ se convoacă la a

III-a adunare generală ordinară

care se va țineă în Sacul la 19 Februarie 1905 st. n. la 2 ore p. m. în localul școlii confesionale gr. or. române.

Obiectele de pertractat:

1. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere în legătură cu prezentarea bilanțului pro 1904 și darea absolutului.
2. Distribuirea profitului curat.
3. Alegerea direcțiunii.
4. Decidere asupra desființării asociațiunii și înființării în societate pe acții.
5. Eventuale propuneri.
6. Exmiterea a trei membri pentru verificarea protocolului adunării generale.

Sacul, la 21 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

432 membri cu 762 quote.

Nr. 18 (1—1)

Activa

	Cor.	b.
Cassa	1087	44
Împrumuturi cambiale	68922	—
Mobiliar	518	30
după amort. de 10%	51	84
Inter. de reescompt anticip.	161	78
	70637	68

Contul bilanțului.

	Cor.	b.
Depuneri fundamentale	23098	—
Depuneri spre fructificare	11316	22
Fondul de rezervă	965	50
Fondul de binefaceri	413	40
Cambii reescomptate	31647	—
Dividendă neridicată	196	28
Interese anticipate pro 1905	722	06
Profit trans. din 1903	561	38
Profit curat pro 1904	1718	84
	70637	68

Passiva

Perderi

	Cor.	b.
Interese de reescompt 1947-22	2579	44
Interese capit. și rid.	632	22
Porto	119	64
Competințe de timbre	10	32
Requisite de scris și material de cancelarie	127	12
Chirie	144	—
Servitor și lemne	92	—
Contribuție de 10% după interesele capitalizate și ridicate	63	22
Contribuție directă	253	50
Spese comunale	125	—
Salare	1080	—
10% amortizare din mobilier	51	84
Profit trans. din 1903	561	38
Profit curat pro 1904	1718	84
	6926	30

Contul profitului și pierderilor.

	Cor.	b.
Taxe de intrare	96	—
Taxe pentru libele	11	60
Interese de escompt	6017	80
Profit transpus din a. 1903	561	38
Provizțiuni	239	52
	6926	30

Profit

Sacul, la 31 Decembrie 1904.

Aureliu Spătanu m. p.
director executiv.

Ioan Ișfan m. p.
cassar.

Vasile Tărianu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Nestor Trandafir m. p.
Ioan Lața m. p.

Etimie Lăpăduș m. p.
Dimitrie Soconeanu m. p.

Damaschin Daicovicu m. p.
Dimitrie Soconeanu m. p.

Confrontându-se cu registrele principale și auxiliare, s'au aflat exacte.

COMISIUNEA SUPRAVEGHIETOARE:

Alexandru Szoboszlaj m. p. președinte.
Lazar Lungu m. p.

Vichente Țaran m. p. vice-președinte.
George Lipovanu m. p.

Tipografia Carol Traunfellner, — Lugoj.

Cassa de păstrare soc. pe acții în Sasca-montană.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de

PRACTICANT

la cassa de păstrare soc. pe acții în Sasca-montană (Szászabánya) se publica concurs cu termen de 17 Februarie st. n. 1905 cu salariu anual de 720 coroane.

Reflectanții au a-și înaintă recursurile provăzute cu documente despre absolvirea școlilor comerciale și despre aplicarea de până aici.

Sasca-montană la 23 Ianuarie 1905. (Szászabánya)

Nr. 19 (2—1)

Direcțiunea.

Dela primăria orașului Lugoj.

Nr. 529.

adm. 1905.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, că încheindu-se socoțile orașului pe anul 1903, sunt expuse la vedere publică, dimpreună cu cărțile principale și documentele referitoare începând cu 25 Ianuarie până la 8 Februarie incl. st. n. în localitatea contabilității orașului în decursul oarelor oficioase.

Lugoj, 18 Ianuarie 1905.

P. P. 3 (3—2).

Marsovsky,
primar.